Przykładowy arkusz egzaminacyjny nr 10

- Karta odpowiedzi do arkusza na s. 121.
- Modele odpowiedzi i zasady oceniania na s. 166.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Halina Bortnowska

Puszcza obroniona

Drzewa. Plemię ukorzenione, wznoszące się coraz wyżej; zanurzone w powietrzu gałęzie, całe okryte korą spękaną lub gładką. To jest las, knieja albo puszcza.

Lasy uprawia się jak zagony – przez zatrudnionych przy tym leśników, współpracujących z drwalami, żniwiarzami nasadzeń, tak zaplanowanych, by zbiór nie był zbyt uciążliwy. To nieprawda, że las nasadzony przez leśników urządzać trzeba jak kartoflisko albo zagon kapusty.

Sam z siebie las zaczyna z czasem upodabniać się do form współżycia drzew bliższych przyrodniczej naturalności. Do lasu naszych dziadków, do puszczy praojców, tej prawie bezludnej. Dlatego żadnego lasu nie można traktować obcesowo, gwałcąc niepisane reguły poszanowania środowiska.

Przy obecnym stanie wiedzy ludzie mogą świadomie uczestniczyć w tworzeniu się środowiska leśnego, zdolnego do długotrwałego rozwoju, wzbogacania się o nowe elementy. Przyznam się, że wierzę w rolę związków ludzi z lasem, jeśli nie traktują go czysto utylitarnie[1]. Ten i ów potrafi pielęgnować las, troszcząc się o jego środowiskową złożoność. Ten i ów bierze puszczę za wzór – realny, choć niedościgły.

Spisuję te notatki jako rodzaj laurki dla obrońców Puszczy, którzy właśnie otrzymują nagrodę im. Anny Laszuk. Z radia dobiegają odgłosy uroczystości: obrońcom Puszczy właśnie wręczane jest to szczególne wyróżnienie, powstałe dla upamiętnienia zasłużonej i niezapomnianej redaktorki, działającej swego czasu w radiu, którego słucham. Obrońcy Puszczy zwyciężyli w konkursie, który honoruje osoby – zespół osób mogących się poszczycić uchwytnym wpływem na rzeczywistość. Jestem pewna, że publiczny protest przeciw naruszaniu integralności Puszczy Białowieskiej został trafnie wybrany.

Podczas wręczania Nagrody podkreślono, że troska o przetrwanie Puszczy wyraża zaangażowanie na rzecz porządku – tak to nazwę – transcendentnego[2] wobec samych tylko ludzkich wartości i potrzeb. To głęboko wyraża również i moje priorytety. „Nie było nas, był las" – i będzie czcigodny las, i będzie! Będzie można go słuchać.

„Cała Puszcza Parkiem Narodowym" – to hasło stanowiło uwieńczenie uroczystości na cześć jej obrońców. Popieram. Integralność Puszczy powinna być uszanowana i gwarantowana na przyszłość. O to chodzi.

Mam jednak pewne zastrzeżenie. Proszę wybaczyć, ale jestem zmęczona, znużona określeniem „narodowy". Bliższa sercu byłaby nazwa Nasz Królewski Park Białowieski.

„Charaktery", maj 2018.

© Copyright Charaktery Sp. z o.o.

charaktery
magazyn psychologiczny

[1] **utylitarny** – pożyteczny, mający służyć celom praktycznym.

[2] **transcendentny** – istniejący poza granicami ludzkiego poznania.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Halina Bortnowska napisała swój artykuł z myślą o obrońcach Puszczy Białowieskiej.	P	F
Inspiracją do powstania artykułu było wydarzenie, w którym uczestniczyła autorka.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Autorka **A** / **B** obrońców Puszczy Białowieskiej i uważa, w myśl przywołanego powiedzenia, że człowiek jest **C** / **D** od lasu.

A. popiera
B. nie popiera
C. starszy
D. młodszy

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Halina Bortnowska podkreśla podobieństwo drzew do żywych organizmów, które tworzą społeczność.	P	F
Zdaniem autorki warunkiem związku człowieka z lasem jest możliwość czerpania praktycznych korzyści.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie 1, 2 albo 3.

Tekst Haliny Bortnowskiej ma charakter

A.	obiektywny,	ponieważ autorka	**1.**	prezentuje badania dotyczące powstawania i funkcjonowania Puszczy Białowieskiej.
			2.	opisuje wydarzenia związane z obroną Puszczy Białowieskiej.
B.	subiektywny,		**3.**	przedstawia swój punkt widzenia na temat Puszczy Białowieskiej.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogicz

Zadanie 5. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Wyrazy *las, knieja, puszcza* są **A** / **B**. W takim samym stosunku względem siebie pozostają wyrazy **C** / **D**.

A. homonimami
B. synonimami
C. *roślinność, flora, zieleń*
D. *sarna, jeleń, daniel*

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Głoska *i*, która pełni dwie funkcje: jest znakiem głoski *i*, tworzącej sylabę, oraz znakiem miękkości poprzedzającej spółgłoski, występuje w wyrazie

A. *niedościgły.*
B. *ukorzenione.*
C. *integralność.*
D. *pielęgnować.*

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W zdaniu *Ten i ów bierze puszczę za wzór – realny, choć niedościgły* myślnik wprowadza definicję wyrazu.	**P**	**F**
W zdaniu *Dlatego żadnego lasu nie można traktować obcesowo, gwałcąc niepisane reguły poszanowania środowiska* przecinek oddziela imiesłowowy równoważnik zdania.	**P**	**F**

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Wyrażenie *zespół osób* to związek **A** / **B**, w którym członem nadrzędnym jest wyraz **C** / **D**.

A. zgody
B. rządu
C. *zespół*
D. *osób*

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Zadanie 9. (0–1)

Które z podanych wypowiedzeń jest równoważnikiem zdania? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. *Integralność Puszczy powinna być uszanowana i gwarantowana na przyszłość.*
B. *Sam z siebie las zaczyna z czasem upodabniać się do form współżycia drzew bliższych przyrodniczej naturalności.*
C. *Jestem pewna, że publiczny protest przeciw naruszaniu integralności Puszczy Białowieskiej został trafnie wybrany.*
D. *Plemię ukorzenione, wznoszące się coraz wyżej; zanurzone w powietrzu gałęzie, całe okryte korą spękaną lub gładką.*

Zadanie 10. (0–3)

Napisz oficjalne podziękowanie dla Jana Kowalskiego, będącego jednym z obrońców Puszczy Białowieskiej. Uzasadnij potrzebę wyrażenia wdzięczności. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

dam Mickiewicz

an Tadeusz

óż zbadał puszcz litewskich przepastne krainy
do samego środka, do jądra gęstwiny?
bak ledwie u brzegów nawiedza dno morza;
yśliwiec krąży koło puszcz litewskich łoża,
a je ledwie po wierzchu, ich postać, ich lice,
cz obce mu ich wnętrzne serca tajemnice;
ieść tylko albo bajka wie, co się w nich dzieje.
gdybyś przeszedł bory i podszyte knieje,
afisz w głębi na wielki wał pniów, kłód, korzeni,
ronny trzęsawicą, tysiącem strumieni
iecią zielsk zarosłych, i kopcami mrowisk,
niazdami os, szerszeniów, kłębami wężowisk.

dybyś i te zapory zmógł nadludzkim męstwem,
lej spotkać się z większym masz niebezpieczeństwem:
lej co krok czyhają, niby wilcze doły,
ałe jeziorka, trawą zarosłe na poły,
k głębokie, że ludzie dna ich nie dośledzą
ielkie jest podobieństwo, że diabły tam siedzą).
oda tych studni sklni się, plamista rdzą krwawą,
z wnętrza ciągle dymi, zionąc woń plugawą,
d której drzewa wkoło tracą liść i korę;
se, skarłowaciałe, robaczliwe, chore,
chyliwszy konary mchem kołtunowate
nie garbiąc, brzydkimi grzybami brodate,
edzą wokoło wody jak czarownic kupa
rzejąca się nad kotłem, w którym warzą trupa.

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragment),
Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1982.

Zadanie 11. (0–1)

ceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest ałszywe.

Podział na wersy wskazuje, że tekst jest fragmentem utworu zaliczanego do liryki.	P	F
Narrator podkreśla swoją ograniczoną wiedzę na temat wyglądu najbardziej niedostępnych miejsc w puszczy.	P	F

Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Zadanie 12. (0–1)

Wyjaśnij, jaką funkcję pełni pytanie rozpoczynające załączony fragment tekstu.

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–3)

Wypisz z poniższego fragmentu trzy środki stylistyczne i nazwij je.

Łyse, skarłowaciałe, robaczliwe, chore,
Pochyliwszy konary mchem kołtunowate
I pnie garbiąc, brzydkimi grzybami brodate,
Siedzą wokoło wody jak czarownic kupa
Grzejąca się nad kotłem, w którym warzą trupa.

Nazwa środka stylistycznego	Cytat

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B oraz jej uzupełnienie 1, 2 albo 3.

Z tekstu wynika, że przyroda

A.	rządzi się własnymi prawami,	dlatego	1.	nigdy nie zostanie zgłębiona przez człowieka.
B.	jest pogrążona w chaosie,		2.	ludzie muszą stale ją badać, aby poznać jej tajniki.
			3.	powinna zostać uporządkowana, by przynosiła pożytek człowiekowi.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

adanie 15. (0–3)

sz współczesnym językiem, unikając metafor, jak wygląda puszcza litewska przedstawiona *nu Tadeuszu.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

adanie 16. (0–1)

ra z podanych form dopełniacza jest dziś uznawana za niepoprawną? Wybierz właściwą owiedź spośród podanych.

niów.
uszcz.
rumieni.
zarownic.

adanie 17. (0–1)

orządkuj podane wydarzenia z *Pana Tadeusza* w takiej kolejności, w jakiej są przedstawione tworze. Wpisz do tabeli litery przyporządkowane właściwym informacjom.

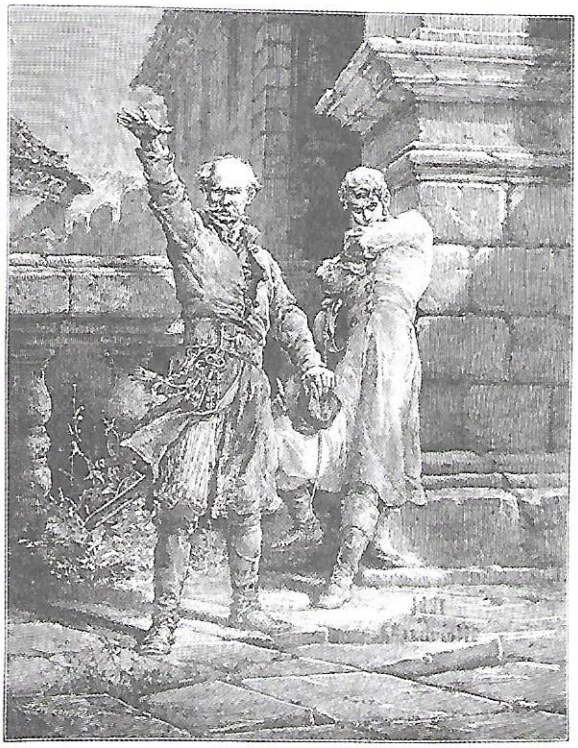
. zajazd na Soplicowo
. polowanie na niedźwiedzia
. powrót Tadeusza do domu po latach nauki w Wilnie
. koncert Jankiela na cymbałach
. narada w zaścianku Dobrzyńskich
. spowiedź Jacka Soplicy

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

opyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Zadanie 18. (0–1)

Obejrzyj ilustrację Michała Elwira Andriollego do *Pana Tadeusza* i wykonaj zadanie.

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B oraz jej uzupełnienie 1, 2 albo 3.

Postać ukazana na pierwszym planie ilustracji to

A.	Gerwazy,	który wypowiada słowa:	**1.**	*Sędzio! nie wolno nikomu / Krzywdzić sługę mojego w moim własnym domu.*
B.	Hrabia,		**2.**	*Nie masz zgody, mopanku, pomiędzy Soplicą / I krwią Horeszków.*
			3.	*Wszak sam wiesz, Gerwazeńku, jak Stolnik zapraszał / Często mnie na biesiady.*

Zadanie 19. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Spontaniczność czy rozwaga – co bardziej pomaga człowiekowi w życiu? Napisz rozprawkę, w której rozważysz ten problem. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Napisz współczesną wersję historii przedstawionej w satyrze *Żona modna*. Wypracowanie powinno dowodzić, że bardzo dobrze znasz utwór Ignacego Krasickiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Karty odpowiedzi do arkuszy

ARKUSZ NR 1

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	PP	PF	FP	FF		
2	A	B	C	D		
3	A	B	C	D		
6	AC	AD	BC	BD		
7	A1	A2	A3	B1	B2	B3
8	A	B	C	D		
9	A	B	C	D		
14	A	B	C	D		
15	AC	AD	BC	BD		
16	PP	PF	FP	FF		
17	A	B	C	D		
19	AC	AD	BC	BD		

ARKUSZ NR 2

Nr zad.	Odpowiedzi			
1	PP	PF	FP	FF
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
6	A	B	C	D
8	PP	PF	FP	FF
9	AC	AD	BC	BD
10	PP	PF	FP	FF
13	A	B	C	D
14	A	B	C	D
15	A	B	C	D
17	A	B	C	D
18	AC	AD	BC	BD

ARKUSZ NR 3

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	A	B	C	D		
2	PP	PF	FP	FF		
3	A	B	C	D		
5	A	B	C	D		
6	PP	PF	FP	FF		
7	A1	A2	A3	B1	B2	B3
8	A	B	C	D		
10	A	B	C	D		
11	PP	PF	FP	FF		
14	A1	A2	A3	B1	B2	B3
15	AC	AD	BC	BD		
16	PP	PF	FP	FF		
18	A	B	C	D		

ARKUSZ NR 4

Nr zad.	Odpowiedzi			
1	PP	PF	FP	FF
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
5	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	PP	PF	FP	FF
11	PP	PF	FP	FF
14	A	B	C	D
15	PP	PF	FP	FF
16	AC	AD	BC	BD
18	A	B	C	D
19	PP	PF	FP	FF
22	A	B	C	D
23	PP	PF	FP	FF
24	AC	AD	BC	BD

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

ARKUSZ NR 5

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	A1	A2	A3	B1	B2	B3
2	A	B	C	D		
3	PP	PF	FP	FF		
4	AC	AD	BC	BD		
5	PP	PF	FP	FF		
6	A	B	C	D		
7	A	B	C	D		
8	AC	AD	BC	BD		
11	A1	A2	A3	B1	B2	B3
13	PP	PF	FP	FF		
14	AC	AD	BC	BD		
16	AC	AD	BC	BD		
18	PP	PF	FP	FF		

ARKUSZ NR 6

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	A	B	C	D		
3	AC	AD	BC	BD		
4	AC	AD	BC	BD		
5a	A	B	C	D		
6a	A	B	C	D		
7	A	B	C	D		
9	PP	PF	FP	FF		
10	PP	PF	FP	FF		
11	AC	AD	BC	BD		
12	A	B	C	D		
14	A	B	C	D		
16	A	B	C	D		
18	A1	A2	A3	B1	B2	B3
20	A	B	C	D		

ARKUSZ NR 7

Nr zad.	Odpowiedzi					
2	PP	PF	FP	FF		
3	A	B	C	D		
4	A	B	C	D		
6	A	B	C	D		
8	PP	PF	FP	FF		
10	PP	PF	FP	FF		
11	A	B	C	D		
12	A	B	C	D		
13	AC	AD	BC	BD		
15	A1	A2	A3	B1	B2	B3
16	A	B	C	D		
17	PP	PF	FP	FF		
19	A	B	C	D		

ARKUSZ NR 8

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	PP	PF	FP	FF		
2	A1	A2	A3	B1	B2	B3
3	TT	TN	NT	NN		
6	AC	AD	BC	BD		
7	A	B	C	D		
8	PP	PF	FP	FF		
9	A	B	C	D		
11	PP	PF	FP	FF		
12	A	B	C	D		
13	A	B	C	D		
14	A1	A2	A3	B1	B2	B3
18	A	B	C	D		

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

ARKUSZ NR 9

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	A1	A2	A3	B1	B2	B3
3	PP	PF	FP	FF		
6	A	B	C	D		
8	A	B	C	D		
10	AC	AD	BC	BD		
11	A	B	C	D		
13	A	B	C	D		
14	PP	PF	FP	FF		
17	A1	A2	A3	B1	B2	B3
18	AC	AD	BC	BD		

ARKUSZ NR 10

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	PP	PF	FP	FF		
2	AC	AD	BC	BD		
3	PP	PF	FP	FF		
4	A1	A2	A3	B1	B2	B3
5	AC	AD	BC	BD		
6	A	B	C	D		
7	PP	PF	FP	FF		
8	AC	AD	BC	BD		
9	A	B	C	D		
11	PP	PF	FP	FF		
14	A1	A2	A3	B1	B2	B3
16	A	B	C	D		
18	A1	A2	A3	B1	B2	B3

ty odpowiedzi do arkuszy nie uwzględniają rozbudowanych zadań na dobieranie.

Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne